

Snorres
kongesagaer

Snorres kongesagaer

☞ Snorre har skrevet det viktigste historiske verket i den norrøne epoken.

☞ Verket heter *Heimskringla* (*Kringla heimsins* på norrønt).

☞ Verket kalles også *Snorres kongesagaer* fordi det inneholder sagaene om de norske kongene fra Halvdan Svarte, som levde midt på 800-tallet, og fram til kong Sverre, som levde samtidig med Snorre.

☞ *Heimskringla* består av i alt 17 kongesagaer. «Olav den helliges saga» er den mest omfattende.

☞ Kongesagaene er en blanding av historie og diktning.

Litt mer om Snorre Sturluson

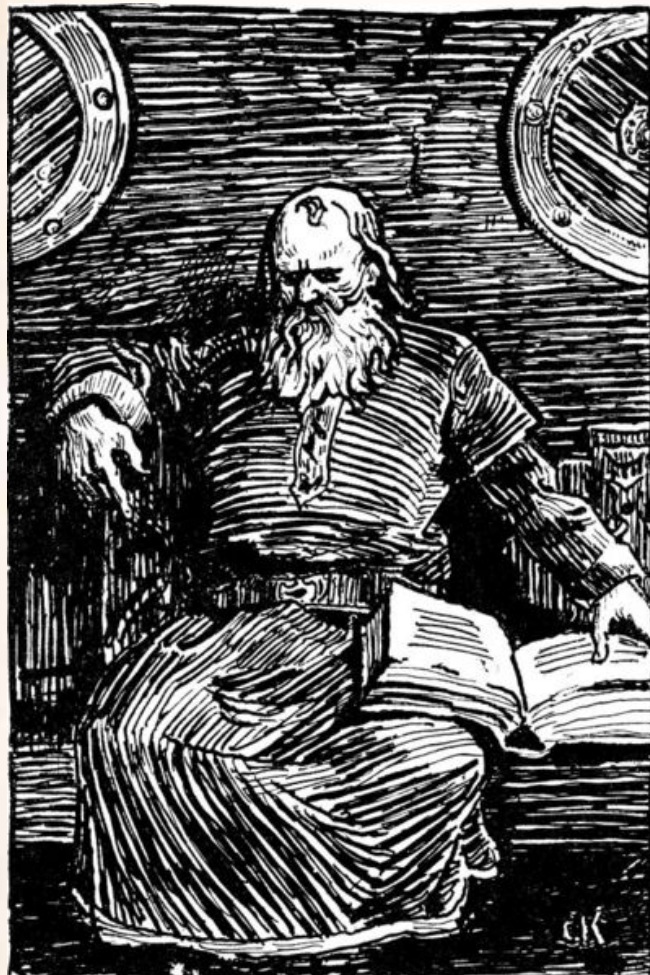
☞ Snorre kom fra ei mektig islandsk ætt og levde i første halvdel av 1200-tallet.

☞ Snorre var høvding og ble den rikeste mannen på Island da han giftet seg med en velstående enke.

☞ Snorre var svært ambisiøs og prøvde å bli den norske kongens representant på Island.

☞ For å nå dette målet søkte han støtte hos andre mektige menn på Island.

☞ Men planene hans slo feil, og Snorre ble drept på gården sin av en leiemorder, utsendt av kong Håkon Håkonsson i 1241.

Snorre Sturluson tegnet av maleren Christian Krohg

«Olav
den
helliges
saga»

☛ «Olav den helliges saga» er hentet fra Snorres kongesagaer. Den fylder om lag en tredel av sagaene og forteller om Olav Haraldssons bragder i ungdommen, om kampen hans for å bli konge og for å innføre kristendommen i landet.

☛ Akkurat som ættesagaene er kongesagaene til Snorre en blanding av historie og diktverk. Fortellemåten, personskildringene og den fyndige, knappe stilen har kongesagaene felles med islendingesagaene.

Bakgrunnshistorie

☛ Olav Haraldsson er sønn av en norsk småkonge og født på Ringerike rundt år 995. Det eksakte fødselsåret er usikkert. Tolv år gammel drar han på sin første vikingferd. Snorre forteller at han har villskapen, eventyrlysten og de egenskapene som skal til for å bli en god viking.

☛ Først reiser han til østersjølandene, deretter til Danmark og England. 16 år gammel er han med på å plyndre Canterbury. Etter flere tokt i England drar han til Normandie i Nord-Frankrike, der han lar seg døpe i Rouen. Her får han mange kristne impulser og blir påvirket av fortellinger om helter og overnaturlige hendinger.

☛ På vei hjem til Norge er han innom London, der han gir kong Adalråd en hjelpende hånd mot danene. London Bridge

blir revet i 1015 i kampen mot danske Knut den mektige, og Olav blir lønnet av kong Adalråd for hjelpa.

☛ Olav kommer hjem til et splittet Norge som i stor utstrekning er et ættesamfunn styrt av småkonger og høvdinger. Det er med andre ord lite rom for å innføre kristen tro, men Olav har likevel et prosjekt han tror på, og som han er villig til å gjennomføre med kamp.

☛ Olav blir konge på Østlandet, seinere i Vika (Oslofjordområdet) og Agder. Deretter reiser han nordover, og etter noen år er han konge over både Sør-Norge og Trøndelag.

☛ Kristendommen begynner å få fotfeste, men mest i navnet. Folk flest tar ikke den kristne troen så nøye, selv om lagtingene rundt om i landet har vedtatt at kristendommen skal innføres. Snorre forteller at Olav går fram med hard hånd, og det hendte at folk ble drept dersom de nektet å godta den nye troen.

Kirkemøtet på Moster

☞ I 1023 holdes det kirkemøte på Moster. Her blir kirken knyttet til kongen som en statskirke, og det blir utarbeidet kirkelover. Olav har fire engelske biskoper med seg under møtet.

☞ Loven er omtalt som «det store sedskiftet», og lovteksten åpner slik: *«Det første i lova vår er at vi skal bøye oss mot aust og be Kvitekrist om godt år og fred, at vi må halde landet vårt bygd og drotten vår ved helse. Han vere vår venn og vi hans venner, og Gud vere venn for oss alle».*

☞ Under kirkemøtet på Moster blir det blant annet vedtatt forbud mot flerkoneri, forbud mot å sette ut barn som er uønsket, og forbud mot å selge trelles. Dessuten blir det bestemt at alle døde skal gravlegges i vigslet jord.

☞ Olav reiser rundt og snakker om kristenretten, men han møter mye motstand fra bøndene. Olav truer bøndene med tap av jord og eiendom. På den måten skaffer kongen seg mange uvenner.

Moster gamle kirke er en steinkirke fra 1100-tallet som er reist på tuftene til den første kirken i landet, som Olav Tryggvason skal ha oppført i 995

Olavs fall

☞ I 1028 kommer Knut den mektige (konge over Danmark og England) til Norge med 50 krigsskip. Olav blir sveket av sine egne hærmenn og må flykte. Han reiser med sønnen Magnus og kona Astrid, som er datter av svenskekongen, til Gardarike (Russland). Der slår de seg ned hos svenske slektninger.

☞ Etter en stund har Olav en drøm der Olav Tryggvason viser seg for han og oppfordrer han til å følge Guds vilje og reise tilbake til Norge. I tillegg får Olav vite at Håkon Ladejarl, som Knut den mektige har innsatt som jarl over Norge, er omkommet i et skipsforlis.

☞ Han samler mennene sine og drar til Trøndelag, der han vet han vil møte den sterkeste motstanden. Han er fullt klar over at det er et vågestykke, men går med

den innstillingen at det får bære eller briste.

☞ Like før slaget på Stiklestad drømmer han at han klatrer opp en stige som når helt til himmelen. Han lover mennene sine at Gud vil gi dem større lønn enn gleden over verdslige ting. De kjemper modig mot overmakta, men må gi tapt. Olav faller på Stiklestad 29. juli 1030.

Olav som helgen

☛ Snorre framstiller Olavs fall som en martyrdød, og etter slaget på Stiklestad får fortellingen om Olavs død status som kristusliknende helgenfortelling.

☛ En bonde fra Stiklestad tar med seg liket av Olav og gravlegger det der Nidarosdomen står i dag. Snart begynner folk å tenke på Olav som en hellig mann. Det blir fortalt historier om underlige ting som skjer ved grava hans: Blinde får tilbake synet, og syke folk blir friske etter å ha rørt ved Olavs grav. Olav blir opphøyd til katolsk helgen.

☛ I 1070 starter byggingen av Nidarosdomen, og kirken står ferdig rundt år 1300. Nidaros blir det viktigste pilegrimsmålet i Norden gjennom hele middelalderen,

og kirken er fortsatt et viktig sted for pilegrimer.

☛ Rundt om i landet oppstår det sagn om bragdene til Olav den hellige. Alle fortellingene handler om merkelige ting som har skjedd der kongen for fram. Et slikt sagn har vi fra Olavssundet i Søgne (Vest-Agder). Her åpnet fjellet seg slik at Olav og mennene hans kunne seile farefritt gjennom og på den måten unngå å møte fienden.

